

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยสำรวจความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Survey Research) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความตรง (Validation) ของโมเดลเชิงสาเหตุของการมีส่วนร่วมของแม่ในโปรแกรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในเด็กที่มีความต้องการพิเศษ อายุ 0-6 ปี ที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเพื่อศึกษารูปแบบอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของแม่ในโปรแกรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ แม่ที่นำลูกมาเข้ารับบริการในโปรแกรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. แม่ที่มีลูกอายุ 0-6 ปี ที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และเข้ารับบริการโปรแกรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่โรงพยาบาลหรือศูนย์ให้บริการการส่งเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่มต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดจำนวน 343 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นไปตามแนวคิดของ Hair และคณะ (2010) โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณา คือ ใช้ผู้ตอบ 10-20 คน ต่อพารามิเตอร์ที่ต้องประมาณค่า 1 ตัว ดังนั้น ในโมเดลการวิจัยนี้มีพารามิเตอร์ที่ต้องประมาณค่าทั้งสิ้น 34 ตัว โดยในที่นี้ผู้วิจัยใช้อัตราส่วน 1 ต่อ 10
2. แม่เป็นผู้นำลูกเข้ามาใช้บริการในโปรแกรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
3. แม่ยินดีให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
4. แม่สามารถอ่านหรือฟังภาษาไทยได้และเข้าใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย 6 ส่วน คือ

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล
2. แบบวัดระดับความเครียด Depression Anxiety Stress Scales (DASS) พัฒมาจากแนวคิดของ Lovibond และ Lovibond (1995) และนำมาแปลโดยสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต และคณะ (2544)
3. แบบวัดระดับความเครียด Web. MD พัฒมาจากแบบวัดของสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต และคณะ (2544)
4. แบบวัดการเผชิญปัญหาของมารดา พัฒมาจากแบบวัด Coping Orientations to Problems Experienced (COPE) ของ Carver, Scheier, และ Weintraub (1989)
5. แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม พัฒมาจากแบบวัด Family Support Scale (FSS) ของ Dunst, Jenkins, และ Trivette (1988)
6. แบบวัดการมีส่วนร่วมของแม่เกี่ยวกับการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่มในเด็กที่มีความต้องการพิเศษ พัฒมาจากแนวคิดการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ของ Lowitzer (1989)

การพัฒนาเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

เป็นเครื่องมือที่ใช้รายงานข้อมูลทั่วไปที่ตรงกับความเป็นจริงของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นให้ครอบคลุมกับเนื้อหาและปัจจัยที่ต้องการศึกษา โดยสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ปกครอง คือ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส ลักษณะครอบครัว อาชีพ จำนวนบุตร รายได้ และข้อมูลเกี่ยวกับบุตร คือ เพศ อายุ สาเหตุของการเข้ารับการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่ม สถานที่ที่เข้ารับการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่ม และระยะเวลาการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่ม (ดูภาคผนวก ข)

ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบและพิจารณาว่า ข้อคำถามแต่ละข้อมีความเหมาะสมในการนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน และใช้ในการคัดกรองคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้หรือไม่ ซึ่งมีรายละเอียดในการแก้ไขดังนี้

อาจารย์ที่ปรึกษาได้พิจารณาแก้ไขเรื่องภาษาและเพิ่มข้อคำถามเกี่ยวกับจำนวนบุตรในข้อ 7 และข้อคำถามเกี่ยวกับโปรแกรมการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่มในข้อ

12 และ 13 จากนั้นจึงนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิอีก 2 ท่านพิจารณา ซึ่งก็เห็นสมควรให้แก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงแก้ไขตามความเห็นชอบของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน

ส่วนที่ 2 แบบวัดระดับความเครียด Depression Anxiety Stress Scales (DASS)

เป็นแบบประเมินตนเองเพื่อวัดระดับความเครียดทางด้านจิตใจ ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดระดับความเครียด Depression Anxiety Stress Scales (DASS) มีทั้งหมด 1 ด้าน ประกอบไปด้วย 7 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .851 (ดูภาคผนวก ข)

แบบวัดระดับความเครียดนี้ ผู้วิจัยพัฒนาจากแบบวัดระดับความเครียด Depression Anxiety Stress Scales (DASS) ของ Lovibond และ Lovibond (1995) และนำมาแปลโดย สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต และคณะ (2544) เป็นแบบวัดที่ใช้ประเมินอารมณ์ด้านลบของตน 3 ด้าน ได้แก่ ความซึมเศร้า ความวิตกกังวล และความเครียด แต่ละด้านประกอบด้วยคำถาม 7 ข้อ รวมทั้งหมด 21 ข้อ แบบวัดระดับความเครียดมีมาตราประมาณค่าแบบ 4 ช่วงคะแนน โดยวัดจาก 0 (ไม่ตรงเลย) ถึง 3 (ตรงมากที่สุด) ที่บอกถึงระดับความตรงกับลักษณะของผู้ตอบแบบวัด คือ

0	หมายถึง	ไม่ตรงเลย
1	หมายถึง	ไม่ค่อยตรง
2	หมายถึง	ตรงมาก
3	หมายถึง	ตรงมากที่สุด

2.1 ขั้นตอนการพัฒนาแบบวัด

2.1.1 ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดความเครียดที่แปลโดย สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิตและคณะ (2544) โดยในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยนำเฉพาะข้อคำถามด้านวัดระดับความเครียดมาใช้ โดยดัดแปลงข้อคำถามบางข้อ เพื่อให้มีการใช้คำที่กะทัดรัดและเข้าใจมากยิ่งขึ้น

2.1.2 ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้วิจัยนำเสนอแบบวัดความเครียด Depression Anxiety Stress Scales (DASS) แก่ผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยาจำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบและพิจารณาดูความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษา และรูปแบบของแบบสอบถาม จากนั้นจึงปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

อาจารย์ที่ปรึกษาได้พิจารณาแก้ไขเรื่องภาษาให้กระชับและอ่านเข้าใจมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงปรับปรุง และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านพิจารณาอีกครั้ง ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านเห็นชอบตรงกันให้สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้

2.1.3 นำแบบวัดความเครียด Depression Anxiety Stress Scales (DASS) ที่พัฒนาขึ้นไปทดสอบขั้นต้น (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 48 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในแบบวัด (Corrected Item Total Correlation : CITC) กำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และตรวจความเที่ยงของเนื้อหา (Reliability) โดยผู้วิจัยได้นำแบบวัดความเครียด Depression Anxiety Stress Scales (DASS) มาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Coefficient) แบบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

2.1.3.1 คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในแบบวัด 7 ข้อ โดยเทียบกับค่า r วิกฤติของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 [$r(45) = .288$] ข้อกระทงใดที่มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในแบบวัดต่ำกว่า r วิกฤติจะถูกคัดออก ได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพทั้งสิ้นจำนวน 7 ข้อ และเมื่อวิเคราะห์ความเที่ยงแบบค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .851

ส่วนที่ 3 แบบวัดระดับความเครียด Web. MD

เป็นแบบประเมินตนเองเพื่อวัดระดับความเครียดจากการเปลี่ยนแปลงที่แสดงออกทางร่างกาย ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดระดับความเครียด Web. MD มีทั้งหมด 1 ด้าน ประกอบไปด้วย 10 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .862 (ดูภาคผนวก ข)

แบบวัดระดับความเครียดนี้ ผู้วิจัยพัฒนาจากแบบวัดระดับความเครียด Web. MD ที่แปลโดยสมโภชน์ เขี่ยมสุภาชิตและคณะ (2544) ประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ แบบวัดระดับความเครียด Web. MD มีมาตรฐานค่าแบบ 5 ช่วงคะแนน โดยวัดจาก 1 (แทบจะไม่เกิดขึ้นเลย) ถึง 5 (บ่อยมาก) ที่บอกถึงระดับความตรงกับลักษณะของผู้ตอบแบบวัด คือ

1	หมายถึง	แทบจะไม่เกิดขึ้นเลย
2	หมายถึง	น้อยครั้ง
3	หมายถึง	บางครั้ง
4	หมายถึง	ค่อนข้างบ่อย
5	หมายถึง	บ่อยมาก

3.1 ขั้นตอนการพัฒนาแบบวัด

3.1.1 ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดความเครียดที่แปลโดยสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิตและคณะ (2544) โดยดัดแปลงมาตรฐานค่าและข้อความบางข้อ เพื่อให้มีการใช้คำที่กะทัดรัดและเข้าใจมากยิ่งขึ้น

3.1.2 ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้วิจัยนำเสนอแบบวัดความเครียด Web. MD แก่ผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยาจำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบและพิจารณาดูความครอบคลุมของข้อความ ความเหมาะสมของปริมาณข้อความ ความชัดเจนของภาษา และรูปแบบของแบบสอบถาม จากนั้นจึงปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้

อาจารย์ที่ปรึกษาได้พิจารณาแก้ไขเรื่องภาษาให้กระชับและอ่านเข้าใจมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงปรับปรุง และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านพิจารณาอีกครั้ง ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านเห็นชอบตรงกันให้สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้

3.1.3 นำแบบวัดความเครียด Web. MD ที่ต้องการใช้ไปทดสอบขั้นต้น (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 48 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในแบบวัด (Corrected Item Total Correlation : CITC) กำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และตรวจสอบความเที่ยงของเนื้อหา (Reliability) โดยผู้วิจัยได้นำแบบวัดความเครียด Web. MD มาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Coefficient) แบบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

3.1.3.1 คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในแบบวัด 10 ข้อ โดยเทียบกับค่า r วิกฤติของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 [$r(45) = .288$] ข้อกระทงใดที่มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในแบบวัดต่ำกว่า r วิกฤติจะถูกคัดออก ได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพทั้งสิ้นจำนวน 9 ข้อ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้คงข้อกระทงที่ต่ำกว่าค่า r วิกฤติ ไว้ ซึ่งได้แก่ ข้อกระทง “สูบบุหรี่หรือดื่มเหล้า” เพราะเมื่อพิจารณาจากค่าสถิติแล้วพบว่า คำตอบของผู้ร่วมวิจัยอยู่ในช่วงคะแนนระหว่าง 1 ถึง 4 ไม่มีผู้ร่วมวิจัยคนใดตอบช่วงคะแนน 5 เลย โดยผู้วิจัยส่วนใหญ่เลือกตอบช่วงคะแนน 1 (45 คน จาก 48 คน) ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ข้อกระทงข้อนี้มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในแบบวัดต่ำกว่า r วิกฤติ ด้วยอาจเป็นเพราะวัฒนธรรมของคนไทยที่ผู้หญิงจะไม่ค่อยสูบบุหรี่หรือดื่มเหล้าเมื่อเกิด

ความเครียด กอปรกับความเป็นแม่ที่ต้องดูแลลูกและอยู่กับลูกตลอดเวลา ทำให้แม่อาจจะไม่ยอมทำหลายสุขภาพตนเองและลูกด้วยการสูบบุหรี่หรือดื่มเหล้า ดังนั้นแบบวัดนี้จึงได้คงข้อกระทงทั้งหมดไว้จำนวน 10 ข้อ และเมื่อวิเคราะห์ความเที่ยงแบบค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายใน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .862

ส่วนที่ 4 แบบวัดการเผชิญปัญหาของมารดา

เป็นแบบวัดความคิดและพฤติกรรมที่แม่เด็กที่มีความต้องการพิเศษแสดงปฏิกิริยาตอบสนองกับปัญหาหรือสภาพแวดล้อมที่ทำให้เกิดความเครียด ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดการเผชิญปัญหาของมารดา โดยมีทั้งหมด 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การจัดการกับปัญหา 15 ข้อ การจัดการกับอารมณ์ 15 ข้อ และการหลีกเลี่ยงปัญหา 9 ข้อ รวมทั้งสิ้นมีข้อกระทงทั้งหมด 39 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟารายด้านเท่ากับ .874 .704 และ .654 ตามลำดับ และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา รวมทั้งฉบับเท่ากับ .850 (ดูภาคผนวก ข)

แบบวัดการเผชิญปัญหาของมารดาที่ผู้วิจัยพัฒนาจากแบบวัดการเผชิญปัญหาของ Carver, Scheier, และ Weintraub (1989) โดยมีข้อกระทงทั้งหมด 52 ข้อ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ การจัดการกับปัญหา 20 ข้อ การจัดการกับอารมณ์ 20 ข้อ และการหลีกเลี่ยงปัญหา 12 ข้อ แบบวัดการเผชิญปัญหาของมารดาเป็นมาตราประเมินค่าแบบประมาณค่า 5 ช่วงคะแนน ตั้งแต่ระดับ 1 (แทบจะไม่เคยทำเลย) จนถึงระดับ 5 (ทำบ่อยมาก) โดยในแต่ละช่วงมีความหมายดังนี้

1 =	แทบจะไม่เคยทำเลย	หมายถึง	ท่านแทบจะไม่เคยใช้วิธีนั้นเลย
2 =	ไม่ค่อยได้ทำ	หมายถึง	ท่านใช้วิธีนั้นนาน ๆ ครั้ง
3 =	บางครั้งก็ทำบางครั้งก็ไม่ได้ทำ	หมายถึง	ท่านใช้วิธีนั้นในปริมาณปานกลาง
4 =	ทำค่อนข้างบ่อย	หมายถึง	ท่านใช้วิธีนั้นเป็นส่วนมาก
5 =	ทำบ่อยมาก	หมายถึง	ท่านใช้วิธีนั้นเป็นประจำ

4.1 ขั้นตอนการพัฒนาแบบวัด

4.1.1 ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดการเผชิญปัญหาของมารดาโดยกำหนดโครงสร้างองค์ประกอบของแบบวัดตามแนวคิดแบบวัด COPE ของ Carver, Scheier, และ Weintraub (1989) โดยมีข้อกระทงที่สร้างขึ้นทั้งหมด 52 ข้อ

4.1.2 ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้วิจัยนำเสนอแบบวัดการเผชิญปัญหาของมารดาแก่ผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยาจำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบและพิจารณาดูความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความชัดเจนของ

ภาษา และรูปแบบของแบบสอบถาม จากนั้นจึงจะปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

อาจารย์ที่ปรึกษาได้พิจารณาแก้ไขเรื่องภาษาให้กระชับและอ่านเข้าใจมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงปรับปรุง และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านพิจารณาอีกครั้ง ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านเห็นชอบตรงกันให้สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้

4.1.3 นำแบบวัดการเผชิญปัญหาของมารดาที่พัฒนาขึ้นไปทดสอบขั้นต้น (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 48 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มา คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในการเผชิญปัญหาแต่ละวิธี 4 ข้อ (Corrected Item Total Correlation : CITC) กำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และตรวจความเที่ยงของเนื้อหา (Reliability) โดยผู้วิจัยได้นำแบบวัดการเผชิญปัญหาของมารดามาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Coefficient) แบบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

4.1.3.1 คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในแบบวัดการจัดการกับปัญหาแต่ละวิธี 4 ข้อ (5 วิธี) รวม 20 ข้อ โดยเทียบกับค่า r วิกฤติของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 [$r(45) = .288$] ข้อกระทงใดที่มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในแบบวัดต่ำกว่า r วิกฤติจะถูกคัดออก ได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพทั้งสิ้นจำนวน 19 ข้อ และเมื่อวิเคราะห์ความเที่ยงแบบค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในทั้งฉบับได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .887 อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยคัดข้อกระทงในแบบวัด โดยพิจารณาแต่ละวิธี (5 วิธี) และคัดข้อกระทงที่มีเนื้อหาซ้ำซ้อนและมีค่า CITC ต่ำออก และเลือกข้อกระทงที่มีค่า CITC สูงสุด 3 ข้อ ในวิธีนั้น รวมทั้งหมดจะได้ข้อกระทงจำนวน 15 ข้อ จากนั้นนำข้อกระทงที่ได้มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอีกครั้ง โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .874

4.1.3.2 คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในแบบวัดการจัดการกับอารมณ์แต่ละวิธี 4 ข้อ (5 วิธี) รวม 20 ข้อ โดยเทียบกับค่า r วิกฤติของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 [$r(45) = .288$] ข้อกระทงใดที่มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในแบบวัดต่ำกว่า r วิกฤติจะถูกคัดออก ได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพทั้งสิ้นจำนวน 18 ข้อ และเมื่อวิเคราะห์ความเที่ยงแบบค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในทั้งฉบับได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .778 อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยคัดข้อกระทงในแบบวัด โดย

พิจารณาแต่ละวิธี (5 วิธี) และคัดข้อกระทงที่มีเนื้อหาซ้ำซ้อนและมีค่า CITC ต่ำออก และเลือกข้อกระทงที่มีค่า CITC สูงสุด 3 ข้อ ในวิธีนั้น รวมทั้งหมดจะได้ข้อกระทงจำนวน 15 ข้อ จากนั้นนำข้อกระทงที่ได้มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอีกครั้ง โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .704

4.1.3.3 คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในแบบวัดการหลีกเลี่ยงปัญหาแต่ละวิธี 4 ข้อ (3 วิธี) รวม 12 ข้อ โดยเทียบกับค่า r วิกฤติของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 [$r(45) = .288$] ข้อกระทงใดที่มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในแบบวัดต่ำกว่า r วิกฤติจะถูกคัดออก ได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพทั้งสิ้นจำนวน 8 ข้อ และเมื่อวิเคราะห์ความเที่ยงแบบค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในทั้งฉบับได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .747 อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยคัดข้อกระทงในแบบวัด โดยพิจารณาแต่ละวิธี (3 วิธี) และคัดข้อกระทงที่มีเนื้อหาซ้ำซ้อนและมีค่า CITC ต่ำออก และเลือกข้อกระทงที่มีค่า CITC สูงสุด 3 ข้อ ในวิธีนั้น รวมทั้งหมดจะได้ข้อกระทงจำนวน 9 ข้อ จากนั้นนำข้อกระทงที่ได้มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอีกครั้ง โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .654

ส่วนที่ 5 แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม

เป็นแบบวัดการได้รับความช่วยเหลือ ประคับประคอง และสนับสนุนด้านต่าง ๆ ในเครือข่ายทางสังคม โดยผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม มีทั้งหมด 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการ (Informal Support) 10 ข้อ กลุ่มที่มีความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ (Formal Support) 3 ข้อ และคู่สมรส (Spouse) ซึ่งในงานวิจัยนี้หมายถึงสามี 1 ข้อ รวมทั้งสิ้นมีข้อกระทงทั้งหมด 14 ข้อ โดยกลุ่มที่มีความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟารายด้านเท่ากับ .775 และกลุ่มที่มีความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟารายด้านเท่ากับ .577 สำหรับแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมในด้านคู่สมรสหรือสามีนั้น เนื่องจากมีข้อกระทงเพียงข้อเดียว ผู้วิจัยจึงนำข้อกระทงมาหาค่า mean ซึ่งได้ค่าเท่ากับ 3.79 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์แอลฟารวมทั้งฉบับเท่ากับ .634 (ดูภาคผนวก ข)

แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมนี้ ผู้วิจัยพัฒนาจากแบบวัด Family Support Scale (FSS) ของ Dunst, Jenkins, และ Trivette (1988) ซึ่งประกอบไปด้วยข้อคำถาม 18 ข้อ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการ 13 ข้อ และกลุ่มที่มีความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ 5 ข้อ แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมเป็นมาตราประมาณค่าแบบ 6 ช่วงคะแนน ตั้งแต่ระดับ 0 (ไม่เคยขอความช่วยเหลือ) จนถึงระดับ 5 (ช่วยเหลือมากที่สุด) โดยในแต่ละช่วงมีความหมายดังนี้

- 0 หมายถึง ไม่เคยขอความช่วยเหลือ
  - 1 หมายถึง ช่วยเหลือน้อยที่สุด
  - 2 หมายถึง ช่วยเหลือน้อย
  - 3 หมายถึง ช่วยเหลือปานกลาง
  - 4 หมายถึง ช่วยเหลือมาก
  - 5 หมายถึง ช่วยเหลือมากที่สุด
- 5.1 ขั้นตอนการพัฒนาแบบวัด

5.1.1 ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม Family Support Scale (FSS) ของ Dunst, Jenkins, และ Trivette (1988) โดยกำหนดโครงสร้างองค์ประกอบของแบบวัดตามแนวคิดแบบวัด FSS ของ Dunst, Jenkins, และ Trivette และเพิ่มองค์ประกอบของคู่สมรสอีก 1 องค์ประกอบ โดยมีข้อกระทงที่สร้างขึ้นทั้งหมด 14 ข้อ

5.1.2 ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้วิจัยนำเสนอแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมแก่ผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยาจำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบและพิจารณาดูความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษา และรูปแบบของแบบสอบถาม จากนั้นจึงปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้

อาจารย์ที่ปรึกษาได้พิจารณาแก้ไขเรื่องภาษาให้กระชับและอ่านเข้าใจมากยิ่งขึ้น และตัดข้อกระทงออก 1 ข้อ ได้แก่ ข้อกระทง “บุคคลจากวัด หรือองค์การศาสนา”

เนื่องจากข้อกระทงดังกล่าวสามารถวัดได้จากแบบวัดการเผชิญปัญหาของมารดาอยู่แล้ว ผู้วิจัยจึงปรับปรุง และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตั้ง 3 ท่านพิจารณาอีกครั้ง ผู้ทรงคุณวุฒิตั้ง 3 ท่านเห็นชอบตรงกันให้สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้

5.1.3 นำแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมที่พัฒนาขึ้นไปทดสอบขั้นต้น (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 48 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในแบบวัด (Corrected Item Total Correlation : CITC) กำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และตรวจสอบความเที่ยงของเนื้อหา (Reliability) โดยผู้วิจัยได้นำแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Coefficient) แบบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

5.1.3.1 คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมแบบกลุ่มที่มีความสัมพันธ์อย่างไม่เป็น

ทางการ 10 ข้อ โดยเทียบกับค่า r วิกฤติของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 [$r(45) = .288$] ข้อกระทงใดที่มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในแบบวัดต่ำกว่า r วิกฤติจะถูกคัดออกได้ ข้อกระทงที่มีคุณภาพทั้งสิ้นจำนวน 10 ข้อ และเมื่อวิเคราะห์ความเที่ยงแบบค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .775

5.1.3.2 คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมแบบกลุ่มที่มีความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ 3 ข้อ โดยเทียบกับค่า r วิกฤติของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 [$r(45) = .288$] ข้อกระทงใดที่มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในแบบวัดต่ำกว่า r วิกฤติจะถูกคัดออกได้ ข้อกระทงที่มีคุณภาพทั้งสิ้นจำนวน 3 ข้อ และเมื่อวิเคราะห์ความเที่ยงแบบค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในทั้งฉบับได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .577

ส่วนที่ 6 แบบวัดการมีส่วนร่วมของแม่ในโปรแกรมการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่มในเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

เป็นแบบวัดความรู้ความเข้าใจ การมีส่วนร่วม การให้ความร่วมมือ และการช่วยเหลือสนับสนุนโปรแกรมการให้บริการการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่มของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ผู้วิจัยได้พัฒนามาตรวัดการมีส่วนร่วมของแม่ โดยแบ่งออกเป็น 2 แบบวัดย่อย ได้แก่ แบบวัดการมีความรู้และความเข้าใจในโปรแกรมการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่ม 10 ข้อ และแบบวัดการให้ความช่วยเหลือและมีส่วนร่วมในโปรแกรมการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่ม 10 ข้อ รวมทั้งสิ้นมีข้อกระทงทั้งหมด 20 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .910 และ .877 ตามลำดับ (ดูภาคผนวก ข)

แบบวัดการมีส่วนร่วมของแม่นี้ ผู้วิจัยได้นำแนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ของ Lowitzer (1989) มาพัฒนาเป็นเครื่องมือ เพื่อใช้วัดการมีส่วนร่วมของแม่ โดยมีข้อกระทงทั้งหมด 11 ข้อ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ การเข้าร่วมและให้ความร่วมมือของพ่อแม่กับกิจกรรมหรือการนัดหมายต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์สำหรับลูก 2 ข้อ การช่วยเหลือของพ่อแม่ในการดำเนินกิจกรรมที่ตั้งเป้าหมายไว้ให้เกิดผลสำเร็จทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน 5 ข้อ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความบกพร่อง สติปัญญาทางการศึกษา รวมไปถึงสิทธิในด้านอื่น ๆ ของลูก 4 ข้อ แบบวัดการมีส่วนร่วมของพ่อแม่เป็นมาตรประเมินค่าแบบประมาณค่า 4

ช่วงคะแนน ตั้งแต่ระดับ 0 (ไม่เคยเกิดเหตุการณ์ขึ้น) จนถึงระดับ 3 (ใช่) โดยในแต่ละช่วงมีความหมายดังนี้

0	หมายถึง	ไม่เคยเกิดเหตุการณ์ขึ้น
1	หมายถึง	ไม่
2	หมายถึง	บางครั้ง
3	หมายถึง	ใช่

6.1 ขั้นตอนการพัฒนาแบบวัด

6.1.1 ผู้วิจัยนำแนวคิดการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ของ Lowitzer (1989) มาพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย โดยในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งแบบวัดการมีส่วนร่วมของแม่ในโปรแกรมการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่มในเด็กที่มีความต้องการพิเศษออกเป็น 2 แบบวัดย่อย ได้แก่

6.1.1.1 แบบวัดด้านการมีความรู้และความเข้าใจ มีข้อกระทงทั้งหมด 14 ข้อ ผู้วิจัยได้สร้างข้อกระทงเพิ่ม โดยคำนึงถึงการมีความรู้และความเข้าใจของแม่ที่มีต่อลูกที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นด้านความบกพร่องของเด็ก สิทธิในด้านอื่น ๆ ที่เด็กควรจะได้รับ บทบาทของความเป็นแม่ในการช่วยเหลือเด็ก รวมไปถึงกิจกรรมสร้างเสริมพัฒนาการฯ ของเด็ก

แบบวัดการมีส่วนร่วมของแม่ในด้านการมีความรู้ความเข้าใจนั้น มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่าแบบ 5 ช่วงคะแนน ตั้งแต่ระดับ 0 (ไม่รู้/ไม่เข้าใจเลย) จนถึงระดับ 4 (รู้/เข้าใจมากที่สุด) โดยในแต่ละช่วงมีความหมายดังนี้

0	หมายถึง	ไม่รู้/ไม่เข้าใจเลย
1	หมายถึง	รู้/เข้าใจน้อย
2	หมายถึง	รู้/เข้าใจปานกลาง
3	หมายถึง	รู้/เข้าใจมาก
4	หมายถึง	รู้/เข้าใจมากที่สุด

6.1.1.2 แบบวัดด้านการให้ความช่วยเหลือและมีส่วนร่วมในโปรแกรมการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่ม มีข้อกระทงทั้งหมด 15 ข้อ โดยนำแนวคิดการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ของ Lowitzer (1989) ในด้านการเข้าร่วมและให้ความร่วมมือของพ่อแม่เกี่ยวกับกิจกรรมหรือการนัดหมายต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์สำหรับเด็ก และการช่วยเหลือของพ่อแม่ในการดำเนินกิจกรรมที่ตั้งเป้าหมายไว้ให้เกิดผลสำเร็จทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนมาสร้างเป็นข้อกระทงเพิ่มเติม เพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาของงานวิจัยและบริบทสังคมไทย โดยมีข้อกระทงทางลบ 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 15

แบบวัดการให้ความช่วยเหลือและมีส่วนร่วมในโปรแกรมการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่มของเด็ก มีมาตราประมาณค่าแบบ 5 ช่วงคะแนน ระดับคะแนนมีตั้งแต่ระดับ 0 (ไม่เคยทำเลย) จนถึงระดับ 4 (ทำบ่อยมาก) โดยในแต่ละช่วงมีความหมายดังนี้

0	หมายถึง	ไม่เคยทำเลย
1	หมายถึง	ไม่ค่อยได้ทำ
2	หมายถึง	บางครั้งก็ทำบางครั้งก็ไม่ได้ทำ
3	หมายถึง	ทำค่อนข้างบ่อย
4	หมายถึง	ทำบ่อยมาก

6.1.2 ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้วิจัยนำเสนอแบบวัดการมีส่วนร่วมของแม่เสนอแก่ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่ม จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยา 1 ท่าน นักสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่ม 1 ท่าน และแม่ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ารับบริการในโปรแกรมการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่ม 1 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบและพิจารณาดูความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษา และรูปแบบของแบบสอบถาม จากนั้นจึงปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

อาจารย์ที่ปรึกษาได้พิจารณาแก้ไขเรื่องภาษาให้อ่านกระชับและเข้าใจมากยิ่งขึ้น รวมทั้งแก้ไขลักษณะของข้อคำถามที่ใช้ในแบบวัดให้กลุ่มตัวอย่างอ่านเข้าใจมากยิ่งขึ้น

นักสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่มและแม่ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ารับบริการในโปรแกรมการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่ม 1 ท่าน ได้แก้ไขเรื่องภาษาเพื่อให้อ่านให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น และเพิ่มข้อกระทงบางข้อในแบบวัดด้านการมีความรู้และความเข้าใจ เช่น “ท่านเข้าใจในสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของการทำสมุดประจำตัวคนพิการ (The Disabled Book) ให้กับบุตร” เป็นต้น

จากนั้น ผู้วิจัยจึงปรับปรุง และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านพิจารณาอีกครั้ง ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านเห็นชอบตรงกันให้สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้

6.1.3 นำแบบวัดการมีส่วนร่วมของแม่ที่พัฒนาขึ้นไปทดสอบขั้นต้น (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 48 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในแบบวัด (Corrected Item Total Correlation : CITC) กำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และตรวจสอบความเที่ยงของเนื้อหา (Reliability) โดยผู้วิจัยนำแบบวัดการมีส่วนร่วมของแม่มาหาค่า

สัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Coefficient) แบบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

6.1.3.1 คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในแบบวัดการมีความรู้และความเข้าใจในโปรแกรมการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่มของเด็ก 14 ข้อ โดยเทียบกับค่า r วิกฤติของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 [$r(45) = .288$] ข้อกระทงใดที่มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในแบบวัดต่ำกว่า r วิกฤติจะถูกคัดออก ได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพทั้งสิ้นจำนวน 14 ข้อ และเมื่อวิเคราะห์ความเที่ยงแบบค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในทั้งฉบับได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .932 อย่างไรก็ตามผู้วิจัยคัดข้อกระทงในแบบวัด โดยคัดข้อกระทงที่มีเนื้อหาซ้ำซ้อนและมีค่า CITC ต่ำออก จนได้ข้อกระทงจำนวน 10 ข้อ จากนั้นนำข้อกระทงที่ได้มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอีกครั้ง โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .910

6.1.3.2 คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในแบบวัดการให้ความช่วยเหลือและมีส่วนร่วมในโปรแกรมการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่มของเด็ก 15 ข้อ โดยเทียบกับค่า r วิกฤติของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 [$r(45) = .288$] ข้อกระทงใดที่มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในแบบวัดต่ำกว่า r วิกฤติจะถูกคัดออก ได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพทั้งสิ้นจำนวน 13 ข้อ และเมื่อวิเคราะห์ความเที่ยงแบบค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในทั้งฉบับได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .826 อย่างไรก็ตามผู้วิจัยคัดข้อกระทงในแบบวัด โดยคัดข้อกระทงที่มีเนื้อหาซ้ำซ้อนและมีค่า CITC ต่ำออก จนได้ข้อกระทงจำนวน 10 ข้อ จากนั้นนำข้อกระทงที่ได้มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอีกครั้ง โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .877

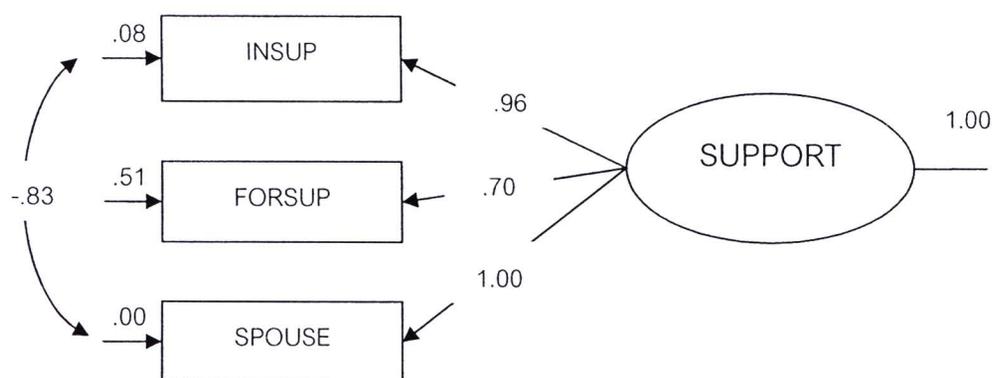
การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรแฝง

การตรวจความตรงของตัวแปรแฝงในโมเดลเชิงสาเหตุของการมีส่วนร่วมของแม่ในโปรแกรมการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่มในเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมลิสเรลเพื่อตรวจสอบตัวแปรแฝงว่ามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ หากผลการวิเคราะห์พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์แสดงว่า โมเดลการวัดมีความตรงเชิงโครงสร้าง และตัวแปรแฝงมี

ความเหมาะสมในการนำไปวิเคราะห์ ซึ่งผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรแฝง ทั้ง 4 ตัว มีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรแฝงการสนับสนุนทางสังคม

ตัวแปรแฝงการสนับสนุนทางสังคม (SUPPORT) วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว ได้แก่ 1. กลุ่มที่มีความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการ (INSUP) 2. กลุ่มที่มีความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ (FORSUP) และ 3. คู่สมรส (SPOUSE) ซึ่งในที่นี้หมายถึงสามมี ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรแฝงการสนับสนุนทางสังคมด้วยโปรแกรมลิสเรลพบว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าไค-สแควร์ ($\chi^2 = 6.92, df = 3, p = .074$) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ .909 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ .818 และค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ .352 และเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบพบว่า กลุ่มที่มีความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .96 มีการแปรผันร่วมกับการสนับสนุนทางสังคม ร้อยละ 92 กลุ่มที่มีความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .70 มีการแปรผันร่วมกับการสนับสนุนทางสังคมร้อยละ 49 และคู่สมรสมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.00 มีการแปรผันร่วมกับการสนับสนุนทางสังคม ร้อยละ 100

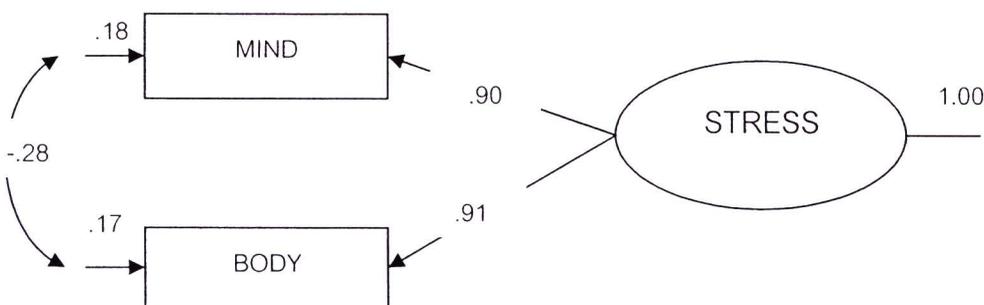
Chi-Square = 6.92, $df = 3$, P-value = .07441, RMSEA = 0.167

ภาพที่ 2.1 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรแฝง
การสนับสนุนทางสังคม (N =48)

2. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรแฝงความเครียด

ตัวแปรแฝงความเครียด (STRESS) วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว ได้แก่

1. ความเครียดทางด้านจิตใจ (MIND) ซึ่งวัดได้จากแบบวัดระดับความเครียด Depression Anxiety Stress Scales (DASS) 2. ความเครียดทางด้านร่างกาย (BODY) ซึ่งวัดได้จากแบบวัดระดับความเครียด Web. MD ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรแฝงความเครียดด้วยโปรแกรมลิสเรลพบว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าไค-สแควร์ ($X^2 = 3.40, df = 1, p = .650$) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ .932 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ .795 และค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ .080 และเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบพบว่า ด้านความเครียดทางด้านจิตใจมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .90 มีการแปรผันร่วมกับความเครียดร้อยละ 81 และความเครียดทางด้านร่างกายมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .91 มีการแปรผันร่วมกับความเครียดร้อยละ 84

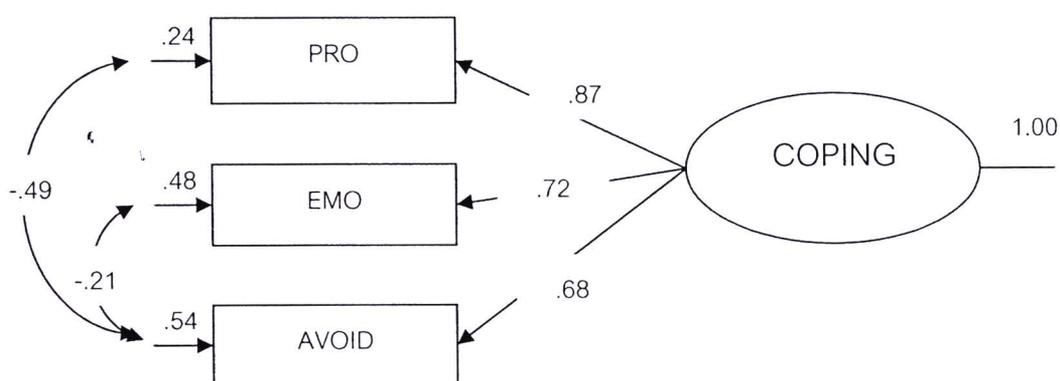
Chi-Square = 3.40, $df = 1$, P-value = .0.06500, RMSEA = 0.226

ภาพที่ 2.2 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรแฝงความเครียด (N = 48)

3. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรแฝงการเผชิญปัญหา

ตัวแปรแฝงการเผชิญปัญหา (COPING) วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว ได้แก่ 1. การจัดการกับปัญหา (PRO) 2. การจัดการกับอารมณ์ (EMO) และ 3. การหลีกเลี่ยงปัญหา (AVOID) ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรแฝงการเผชิญปัญหาด้วยโปรแกรมลิสเรลพบว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าไค-สแควร์ ($X^2 = 7.17, df = 3, p = .667$)

ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ .895 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ .842 และค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ .066 และเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบพบว่า การจัดการกับปัญหามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .87 มีการแปรผันร่วมกับการเผชิญปัญหาร้อยละ 77 การจัดการกับอารมณ์มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .72 มีการแปรผันร่วมกับการเผชิญปัญหาร้อยละ 52 และการหลีกเลี่ยงปัญหาที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .68 มีการแปรผันร่วมกับการเผชิญปัญหาร้อยละ 46

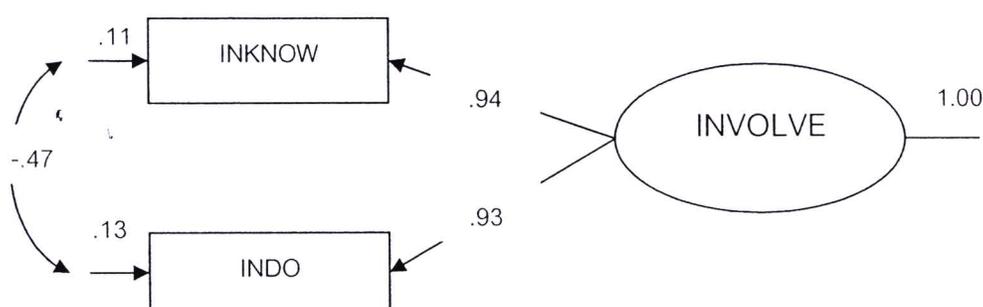
Chi-Square = 7.17, $df = 3$, P-value = .006677, RMSEA = 0.172

ภาพที่ 2.3 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรแฝงการเผชิญปัญหา (N = 48)

4. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรแฝงการมีส่วนร่วมของแม่ในโปรแกรมการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่มในเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ตัวแปรแฝงการมีส่วนร่วมของแม่ในโปรแกรมการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่มในเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (INVOLVE) วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว ได้แก่ 1. การมีความรู้และความเข้าใจในโปรแกรมการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่มของเด็ก (INKNOW) 2. การให้ความช่วยเหลือและมีส่วนร่วมในโปรแกรมการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่มของเด็ก (INDO) ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรแฝงการเผชิญปัญหาด้วยโปรแกรมลิสเรลพบว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าไค-สแควร์ ($X^2 = .07$, $df = 1$, $p = .798$) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 และค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ .013 และเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบพบว่า การมีความรู้และความเข้าใจในโปรแกรม

การสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่มของเด็กมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .94 มีการแปรผันร่วมกับการมีส่วนร่วมของแม่ในโปรแกรมการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่มในเด็กที่มีความต้องการพิเศษร้อยละ 89 และการให้ความช่วยเหลือและมีส่วนร่วมในโปรแกรมการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่มของเด็กมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .93 มีการแปรผันร่วมกับการมีส่วนร่วมของแม่ในโปรแกรมการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่มในเด็กที่มีความต้องการพิเศษร้อยละ 87

Chi-Square = 0.07, $df = 1$, P-value = .0.79868, RMSEA = 0.000

ภาพที่ 2.4 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรแฝงการมีส่วนร่วมของแม่ในโปรแกรมการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่มในเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (N = 48)

ขั้นตอนการวิจัย

1. ผู้วิจัยพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือ
2. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุมัติเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการทำวิจัยจากคณบดี คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลหรือศูนย์ให้บริการการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่มในเขตกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด
3. เมื่อได้รับหนังสืออนุมัติเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตามข้อกำหนดของสถาบันต่าง ๆ ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลหรือศูนย์ให้บริการการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่มเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนของคำตอบ
5. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาให้คะแนน และวิเคราะห์ผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจะวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS for Windows และโปรแกรม ลิสเรล โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลส่วนบุคคลและตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows

2. วิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ 12 ตัว คือ รายได้ ระดับการศึกษา การสนับสนุนทางสังคมของกลุ่มที่มีความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการ การสนับสนุนทางสังคมของกลุ่มที่มีความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ คู่สมรส ความเครียดทางด้านจิตใจ ความเครียดทางด้านร่างกาย การจัดการกับปัญหา การจัดการกับอารมณ์ การหลีกเลี่ยงปัญหา การมีความรู้ความเข้าใจของแม่ การให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมของแม่ โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows

3. วิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของโมเดลการวัดการมีส่วนร่วมของแม่ในโปรแกรมการสร้างเสริมพัฒนาการระยะแรกเริ่มในเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เศรษฐฐานะ การสนับสนุนทางสังคม ความเครียด การเผชิญปัญหา และการมีส่วนร่วมของแม่ โดยวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ด้วยโปรแกรมลิสเรล

4. ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยการมีส่วนร่วมของแม่ในโปรแกรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในเด็กที่มีความต้องการพิเศษ อายุ 0-6 ปี ตามทฤษฎี กับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้โปรแกรมลิสเรล ประมาณค่าพารามิเตอร์โดยวิธีไลด์ลิสต์สูงสุด (Maximum likelihood estimation)

โมเดลที่ใช้วิเคราะห์ คือ โมเดลตามกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยผลการวิเคราะห์จะนำเสนอในรูปแบบการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ คือ ค่าสถิติ chi-square ดัชนี GFI (Goodness of fit index) ดัชนี AGFI (Adjusted goodness of fit index) ทั้งก่อนปรับและหลังปรับโมเดล โมเดลแสดงอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของแม่ในโปรแกรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์